

3 Shrnutí hlavních zjištění

Česká školní inspekce, stejně jako v minulém školním roce, hodnotí velmi negativně skutečnost, že v navštívených středních školách jsou přijímáni ke studiu všichni nebo téměř všichni uchazeči (2016/2017 celkem 93 %) bez ohledu na jejich předcházející vzdělávací výsledky a studijní předpoklady. Výraznější třídění žáků na vstupu do vzdělávání by totiž nepochybně významně snížilo riziko jejich pozdějšího neúspěchu během studia nebo při jeho ukončování.

Pouze v necelé polovině hodnocených škol byli žáci maturující ve školním roce 2016/2017 přijati alespoň do některých oborů vzdělání na základě přijímací zkoušky a jen ve třetině těchto škol byla přijímací zkouška realizována ve všech oborech vzdělání. Častěji přitom byly přijímací zkoušky organizovány ve čtyřletých oborech vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou než v nástavbových oborech vzdělání. Avšak školní část přijímací zkoušky byla v hodnocených školách využívána nedostatečně a často nebyla ani stanovena hranice nutných předchozích výsledků a předpokladů pro přijetí.

Podíl žáků hodnocených stupněm „nedostatečný“ v 1.–3. ročníku byl výrazně nižší než podíl žáků neúspěšných ve společné části maturitní zkoušky ve školním roce 2016/2017 (tzv. čistá neúspěšnost ve sledovaných školách dosáhla 39 %, respektive tzv. hrubá neúspěšnost 56 %). Tento nesoulad významně podporuje hypotézu, že uvedené školy optimálně a včas neřeší nedostatky ve znalostech a dovednostech svých žáků. Navíc ve dvou třetinách hodnocených škol se během posledních tří školních let vzdělávali žáci, kteří (po úspěšném absolvování všech ročníků) dokonce třikrát neuspěli u maturitní zkoušky (nejčastěji ve společné části) a následně byli (v souladu s právními předpisy) znovu přijati do stejného maturitního oboru. Na jednu hodnocenou školu připadá v průměru 4,3 takových žáků. Žákům, kteří nedosahují očekávaných výsledků vzdělávání (postačující úrovně ve vztahu k danému rámcovému vzdělávacímu programu dosáhly u většiny svých žáků pouze tři školy), vytvářejí tyto školy jen omezené podmínky pro jejich zlepšování.

Velkým problémem jsou zejména absence žáků. Ve školním roce 2016/2017, kdy žáci daných škol skládali maturitní zkoušku, představovaly jejich zameškané hodiny celkem 43 % z celkového počtu zameškaných hodin ve sledovaných školách. Ačkoliv si jsou školy tohoto nepříznivého stavu vědomy, reagují většinou formálními, nepříliš funkčními opatřeními – zpravidla úpravou příslušných textů ve školním řádu.

U třetiny škol nabídka oborů vzdělání, v nichž jsou žáci dlouhodobě neúspěšní, neodpovídá vzdělávací strategii kraje (jde především o nástavbové studium oboru vzdělání Podnikání). Téměř ve třech čtvrtinách hodnocených škol nejsou vize školy a strategie k jejich dosažení na postačující úrovni. Konceptní záměry školy jsou často špatně dostupné a nedostatečně srozumitelné uchazečům o vzdělávání, což může mít dopad na jejich nerealistické představy o obsahu a náročnosti studia, které pak vedou k nevhodnému výběru školy a následně k selhávání žáků na konci vzdělávací dráhy.

Ve více než 60 % hodnocených škol obsahoval školní vzdělávací program nedostatky, v desetině těchto škol dokonce nedostatky zásadní. Řada školních vzdělávacích programů je zpracována jen formálně, nezohledňuje reálnou situaci školy, studijní předpoklady žáků, organizační, materiální a personální podmínky, a tedy nemůže poskytovat pedagogům jasné vodítko pro realizaci výuky.

Vedení čtyř pětin navštívených škol podněcuje pedagogický rozvoj jen v malé míře, přičemž důležité oblasti pedagogických procesů sice většinou vyhodnocuje, avšak s jejich výsledky dále nepracuje. Nejen ředitelé, ale ani další členové vedení škol neprováděli v dostatečné míře hospitační činnost. U téměř čtvrtiny hodnocených škol nebyla hospitace vůbec provedena v předmětech český jazyk a matematika, v cizích jazycích pak dokonce v bezmála třetině těchto škol.

K potřebné záruce kvalitní výuky a snižování rizika neúspěchu žáků při společné části